

Rozhovor
 s MUDr. Milanem
 Cabrnchem, poslancem
 Evropského parlamentu

České zdravotnictví z evropského pohledu

Jak hodnotíte současnou situaci ve zdravotnictví, plán reformy a to, co se z něj podařilo uskutečnit?

České zdravotnictví poskytuje v komplikovaných podmínkách velice kvalitní zdravotní péči všem pacientům. Pokud hodnotíme jako základní kritéria dostupnost, kvalitu a bezpečnost pro pacienty, nemáme se za stydět. Zdravotní péče je dobře dostupná pro všechny občany, je kvalitní a bezpečná.

Méně jsem spokojen s organizací péče o zdraví. Podle mého názoru je třeba více zdůraznit péči občana o vlastní zdraví, poskytnout lidem více informací o zdraví a péči o ně a žádat po nich větší díl odpovědnosti za vlastní zdraví. Při poskytování zdravotní péče je správné přesunout více úsilí do oblasti primární péče. Stejně tak je třeba posílit ambulantní péči na úkor lůžkové – léčit v lůžkové péči jen ty případy, které skutečně nemohou být vyřešeny ambulantně, ve spolupráci registrujícího praktického lékaře a specialistů. V lůžkové péči se nevyhneme postupující specializaci a centralizaci akutní lůžkové péče. V souvislosti s tím a s potřebami pacientů bude třeba přesunout některá akutní lůžka mimo specializovaná centra z akutní do dlouhodobé péče.

Naše zdravotnictví potřebuje reformy stejně, jako každé jiné odvětví. Mění se společnost, mění se medicína, musí se měnit i zdravotnictví. Naším největším problémem je velká politizace zdravotnictví (podobně je to v mnoha jiných zemích). Namísto hledání společných řešení se zdravotnictví změnilo v kolbiště politiků. Dopláčí na to jak zdravotníci, tak jejich pacienti.

Ve většině věcí v plánovaných reformách vidím cestu dopředu. Změny ve zdravotnictví, pokud mají být prospěšné zdravotníkům i občanům, musí být trvalé. Zásadní změny přístupu ke zdravotnictví po každých volbách nejsou prospěšné nikomu. Pokud má vývoj ve zdravotnictví přežít příští volby, musí vycházet z dohody politických stran. Ať se nám to líbí více, či méně, o zákonech rozhodují a budou rozhodovat politici, ne lékaři nebo soudci.

Osobně prosazují vyjednávání. Věřím, že můžeme v mnoha věcech nalézt

shodu, dohodnout se. K tomu je potřeba jednat, dohadovat se. Z reformy se podaří realizovat to, na čem se dohodneme. Otázkou zůstává, kdo je a kdo není ochoten jednat, vyjednávat, hledat možná řešení, dohodnout se na nich a tuto dohodu dodržovat.

Mohl byste pojmenovat hlavní výhody i rizika, která spatřujete v e-preskripci – ať už vy osobně, nebo na základě zkušeností ze zemí, kde se již e-preskripce používá?

Elektronické předepisování léků není nic jiného než předávání receptu mezi předpisujícím lékařem, pacientem a lékárnou s podporou moderních informačních a komunikačních technologií.

Dříve jsme psali dopisy perem, doručovali je poslem či prostřednictvím pošty. Dnes posíláme e-maily. Stejně tak dnes píšeme recepty perem a doručujeme je poslem (nejčastěji nemocným). S elektronickou preskripcí budeme recepty předávat prostřednictvím „počítačů“.

Výhody spočívají v prvním plánu v administrativním zjednodušení. Elektronický recept je lépe čitelný, obtížně jej lze zfalšovat, jeho předávání je zjednodušené.

Mnohem větší výhody však přináší využití dat získaných při shromažďování vystavených receptů. Pacient, jeho lékař i lékárník mají přehled o všech předepsaných lécích – osobní lékový záznam pacienta. Mohou tak lépe rozhodovat o další medikaci, vyvarovat se chyb a omylů, včetně nevhodných kombinací léků. Již dnes existují systémy podporující rozhodování, které automaticky odhalují nezvyklé dávkování, či nevhodné kombinace léků, a mohou na tyto skutečnosti upozornit lékaře, lékárníka i pacienta.

Lepší rozhodování přináší vyšší bezpečnost a kvalitu léčby, a s ní ruku v ruce omezuje plýtvání, vede tedy k lepšímu využívání finančních i lidských zdrojů.

Ještě více užítu přináší propojení elektronického receptu se zdravotními informacemi. Pokud pacient umožní lékaři či lékárníkovi nahlédnout vedle receptu i do jiných částí své zdravotní dokumentace, zvyšuje svou šanci na optimální medikaci. Pokud půjdeme ještě dále, nalezneme řadu výhod, které přináší elektronické sdílení zdravotních informací mezi pacientem a jeho ošetřujícími lékaři. Zdravotní péče je kvalitnější,

omezuje se nejen plýtvání, ale i rizika pro pacienta. Na těchto principech jsou aktuálně postaveny některé projekty, připravované zdravotními pojišťovnami. Nejdále je v tom zřejmě VZP se svým projektem kvality péče „Akord“.

Rizika elektronického předepisování vidím především v možnosti zneužití informací. Neobávám se jich, pokud budou všichni dodržovat základní pravidla bezpečnosti. Nejen programátoři a správci databází, ale každý uživatel, počínaje pacientem, lékařem a lékárníkem, musí dodržovat základní pravidla bezpečného zacházení s daty. Určitě to zvládneme, tak jako zvládneme e-maily či internetové bankovníctví.

Jaké jsou nutné podmínky ke skutečně úspěšnému etablování e-preskripce u nás: technické, legislativní i společenské?

Úplně stejně jako všude jinde. Základní je vzdělávání. Je potřeba vytvořit vzdělávací programy pro lékaře i lékárníky a naučit je užívat počítač, ambulantní a lékárenské informační systémy, internet a elektronické předepisování. Podle mé zkušenosti lidé lépe přijímají to, čemu rozumí, co umějí používat.

Zásadní je řádná ochrana všech osobních dat před neoprávněným přístupem. To je skutečně technický požadavek, a je potřeba ho řešit s velkou odpovědností.

Technické podmínky spočívají ve vytvoření systému, který umí elektronický recept přijmout od lékaře a předat lékárně. Jak jsem uvedl výše, bude účelné, když bude mít pacient možnost vidět přehled předepsaných a vydaných léků. Se souhlasem pacienta by měl k tomuto přehledu mít přístup i jeho lékař, případně lékárník.

Legislativní podmínky jsou splněny, naše zákony elektronické předepisování léků umožňují.

Osobně podporuji v takových změnách, jakou zavádění elektronické preskripce je, princip dobrovolnosti. Byl bych rád, kdyby jak pacienti, tak lékaři a lékárníci měli svobodnou volbu mezi klasickým papírovým a novým elektronickým receptem. Jsem si jist, že si zvolí to řešení, které pro ně bude výhodnější, a zcela logicky budou postupně více a více využívat elektronickou variantu.

(red)